

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Duševní vlastnictví je základ startupu

Zatímco duševní vlastnictví je základním kamenem velké části podnikání, u startupů jde o jejich drtivou většinu. Z praxe víme, že podchytit jeho klíčová právní úskalí bývá zejména v počátku života startupu náročné a nákladné, a není mu tak věnována dostatečná pozornost. Startupy se přirozeně soustředí na rychlý rozvoj jejich produktů, prodej a marketing. Připravili jsme proto stručné praktické shrnutí, od něhož by se měl každý fungující startup odrazit. Před expanzí nebo přijetím první investice je pak „odškrtnutí“ níže uvedených oblastí naprostou nezbytností.

1) OCHRANA PRODUKTU

Autorská a osobnostní práva - Prakticky ke všem výtvorům v rámci fungování startupu se budou vztahovat autorská práva (např. k software, grafickým výstupům či různorodým dokumentům), práva související (např. práva pořizovatele databáze) a zpravidla i práva osobnostní (např. fotografie a videa osob, často influencerů, ambasadorů, ale i samotných founderů). Jelikož jsou tato práva účinná v zásadě na celém světě a pro jejich vznik není nutné projít žádným formálním procesem, měl by mít startup k dispozici alespoň základní „kuchařku“, díky níž bude moci identifikovat a adekvátně vypořádat veškerá užívaná práva duševního vlastnictví. Díky časté absenci zaměstnaneckých vztahů totiž ne všechna budou náležet samotnému startupu. Kuchařku lze případně použít i jako návod pro pracovníky startupu k zabránění porušování práv třetích osob, typicky při nakládání s open-source softwarem.

Pokročilé průmyslové vlastnictví - Pokud je duševní vlastnictví v produktu startupu unikátní, jsou k dispozici také pokročilejší možnosti právní ochrany. Konkrétně jde o průmyslový vzor, jímž lze chránit originální vzhled hmotného produktu, a patenty a užité vzory, které chrání vynález, tj. přelomové řešení, jež je v daném oboru zcela nové (např. revoluční umělá inteligence zvyšující výkon hardwarových procesů). Získání výše uvedené ochrany pro každou zemi je však podmíněno dlouhým a nákladným registračním procesem (to platí zejména u patentů). Vyplatí se tedy odborná konzultace a postupné smysluplné kroky.

Zálohování - Veškeré důležité výtvoř související se startupem by si měl každý startup řádně a prokazatelně zálohovat (např. v softwarových repozitářích jako GitHub, nebo v blockchainových službách jako je např. [CERTOO](#)). V případě sporu se jedná o silný důkazní prostředek o konkrétních vstupech jednotlivých osob. Zejména u doložení autorského práva ve vysoce konkurenčním prostředí tento postup považujeme za tržní best practice.

2) OCHRANA ZNAČKY

Volba označení - Při volbě názvu startupu či jeho produktů je nejprve nutné zkontrolovat, zda předmětné označení nemá zaregistrováno jako ochrannou známku, doménové jméno anebo obchodní firmu jiná společnost. Jakákoli shoda či podobnost zvoleného označení s jiným (i v zahraničí) je totiž potenciálně nebezpečná a v případě sporu často vede i k nutnosti rebrandingu.

Doménová jména - Prakticky každý business dnes potřebuje online prezentaci, a proto by zvolené označení měl startup primárně zaregistrovat jako doménové jméno ve všech doménách nejvyššího řádu, které mohou být pro jeho činnost relevantní (typicky .cz, .eu, .com, .ai, .io). Jde o relativně levnou záležitost. V praxi se vyplatí zaregistrovat spíše více domén a tyto případně časem uvolnit,

než později řešit odkup potřebné domény od jiných osob, zejména stále lépe fungujících spekulantů.

Ochranné známky - Zřejmě nejsilnější právní ochranu pro označení startupu poskytuje ochranná známka, která umožňuje startupu zamezit užívání stejných/podobných označení ze strany konkurence (a to i v rámci webové prezentace či služeb jako je Google Ads). Jde již o nákladnější proces, který vyžaduje prověření možností registrace ochranné známky v jednotlivých zemích (popř. v EU jako celku).

Název právnické osoby - V neposlední řadě je možné označení samozřejmě zaregistrovat i jako název obchodní společnosti startupu (typicky s.r.o.). Název právnické osoby je taktéž chráněn před jeho zneužitím ze strany třetích osob a může být použit i jako argument pro znemožnění využití stejného/podobného označení jako obchodní firmy, doménového jména či ochranné známky třetích osob.

3) SMLUVNÍ DOKUMENTACE

Společnická smlouva - Pokud startup tvoří více než jedna osoba, doporučujeme sjednat dohodu mezi společníky (tzv. SHA), ve které si zakladatelé vymezí základní podmínky realizace a případně i ukončení startupu (např. pravidla pro vstup investorů, převzetí startupu atp.). Neshody mezi společníky jsou v praxi časté, a proto je vhodné mít už na začátku podnikání jasně nadefinovaná pravidla pro řešení sporů. Smlouva může pomoci i v oblasti duševního vlastnictví.

Vypořádání práv - Startup by měl disponovat vzorovou smluvní dokumentací s adekvátní úpravou duševního vlastnictví, mlčenlivosti (zejména kvůli klientským databázím a know-how) a daňových aspektů, kterou bude používat ve vztahu ke svým zaměstnancům a dodavatelům (např. programátoři OSVČ). Startupy často používají nevyhovující vzory (zejména pro NDA chránící know-how a obchodní tajemství nebo pro vývojářské smlouvy), což může být s odstupem času velký problém, např. při sporu o rozsah práv k produktu se zahraničním vývojářem či při vkladu předmětného duševního vlastnictví do majetku společnosti. Dobré vztahy s klíčovými pracovníky lze případně utvrdit i prostřednictvím vhodných opčních programů (ESOP), byť realizovat je v ČR je stále právní oříšek.

Obchodní podmínky - Každý startup potřebuje obchodní podmínky, ve kterých je nutné adekvátně podchytit nejen obecné, ale hlavně zvláštní právní předpisy (typicky spotřebitelské právo, odpovědnost za obsah či GDPR). Jakékoli nedostatky v těchto oblastech mohou vést k udělení pokuty ze strany úřadů, ale i zvyšovat riziko sporů (např. při protiprávním jednání koncových zákazníků). Vady v obchodních podmínkách taktéž komplikují expanzi startupu, neboť vyžadují větší iterace při lokalizaci pro jednotlivé trhy.

Závěrem uvádíme, že přehled základních otázek, které musí startup řešit v oblasti duševního vlastnictví, je velice pestrý a k řádnému podchycení vyžaduje množství odborných znalostí i zkušeností. Výše uvedené bude jistě řešit i každý zkušený investor. Jakýkoli nedostatek v těchto oblastech představuje možnou „díru v brnění“, která ve finále může vést ke snížení či až zmaření investice, stejně tak mohou vyvolat nepříjemné a drahé spory. Vhodnou strategií ochrany duševního vlastnictví startupu je proto ideální co nejdříve konzultovat s odborníky.

Autoři:

JUDr. Dalibor Kovář,
vedoucí advokát

JUDr. Michal Kandrác,
advokát

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

[HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111

Fax: +420 255 000 110

e-mail: office@havelpartners.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)